

NY C-UPPSÄTTS I MARINARKEOLOGI:

Björn Fredberg/Tero Mäkelä: Kongsöhrsvraket -Jacob Hans ämckias skuta?
En marinarkeologisk studie i bergslagssjöfart med ekonomisk, social och geografisk bakgrund.

C-uppsats vid institutionen för arkeologi vid Stockholms universitet VT 1982 (april).Handledare: Carl-Olof Cederlund.

Det här vraket besiktigades av SSHM genom Bert Westenberg 1977. Det finns omnämnt i Medd/MAS nr 2/81 tillsammans med ett annat fynd från Hjälmare kanal/Kvarnsjön vid Arboga. Det har där beteckningen AREOGA-ÅN. Våren 1981 uppmättes och dokumenterades vraket under en marinarkeologisk kurs vid institutionen.

Uppsatsen innehåller intressant och värdefull information kring bakgrunden, såväl om ekonomiska som geografiska aspekter, betydligt mindre om sociala. Den sammanställningen förefaller visserligen något osorterad, men vittnar om omfattande översyn av källorna. Som märkligt måste betecknas det faktum att Meddelandens insjönummer (2-3/80), det första samlade greppet på insjöfarten, inte omnämns med ett ord. Det framgår dock att mycket av uppsatsens centrala partier påverkats av mälarkännaren Kjell-Ove Mattsson i Västerås och sjöfartsspecialisten Thure Lyngar i Lunge, Götunda.

Fartyget är mycket speciellt, avsett för insjöfart och tågning/varpning genom trånga passager som det ända från början var, med kraftig stråkköl, kri och trossfäste i förstäven. Möjligen visar den starkt utfallande stäven på Hjälmaren som ursprungsort. Vinöbyggena visar än i dag samma karakteristiska stäv.

C-14 på sihår daterar fartygsbygget till omkring 1635[†]-85 år. Det skulle kunna vara "Jacob Hans Enckias Skuta" som sjönk mitt i farleden vid Kungör och som 1681 önskades borttagen.